

Haarlem, 26 september 2024

nummer 172

Hierbij ontvangt u de IVM Caring Capital nieuwsbrief voor september 2024. In deze aflevering vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- [Rente, rente en nog eens rente](#), de *Caring Capital View* van september 2024, door Maarten Friederich, namens het Investment Committee.
- [Reacties op de fiscale plannen van het kabinet Schoof](#)
- [RWE test nieuwe batterijtechnologie voor stabiel stroomnet](#)
- ['Slimme deeltjes' kunnen veel broeikasgassen opslaan](#)
- [Slechts beperkt toegang tot Facebookaccount overleden vrouw](#)
- [Bacteriën halen schaarse metalen uit oude accu's](#)
- *Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk:*
[Assetallocatie: binnen het mandaat sturen op marktkansen](#)

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, CCOO

Hans Volberda, CEO

Rente, rente en nog eens rente

CARING CAPITAL VIEW

Door Maarten Friederich, namens het Investment Committee

Optimisme

De renteverlaging van de Federal Reserve vorige week kwam niet als een verrassing. De omvang ervan wèl. De keuze voor een verlaging van 0,5 procentpunt kan op meerdere manieren worden geïnterpreteerd. Door vroegtijdig en overtuigend te handelen zal worden voorkomen dat de recent gestegen werkloosheid en de afgenomen activiteit in de maakindustrie omslaan in een krimp van de consumptie, de werkgelegenheid in de dienstensector en de algehele economische activiteit. Door de resolute actie van de Fed blijft de hoop op een 'soft landing' van de Amerikaanse economie springlevend. Nieuwe draconische renteverlagingen of andere monetaire stimuleringsmaatregelen zijn

dan in de nabije toekomst onnodig. Een verdere afname van de inflatie tot nabij of onder de doelstelling van de Fed (2% per jaar) blijft zo een haalbare optie, zonder een té hoge prijs voor de economie in de vorm van een recessie.

Pessimisme

De verrassend grote renteverlaging kan ook gezien worden als een (verkapte) bekentenis van de Amerikaanse centrale bank. Na lang louter te hebben gefocust op de te hardnekkig geachte inflatie, geeft de Fed nu toe te lang te hebben gewacht met het verlagen van de rente. Hoeveel tijd er moet verstrijken voordat rentewijzigingen effect sorteren is een punt van discussie. Vaak wordt uitgegaan van één tot anderhalf jaar. Sinds de Fed in 2022 begon de rente stapsgewijs te verhogen is echter veel meer tijd verstreken. Toch zijn duidelijke negatieve effecten op de Amerikaanse economie tot nu toe zo goed als uitgebleven. Geldt ook het omgekeerde en wordt het effect van deze renteverlaging ook zo vertraagd merkbaar, dan is de Fed mogelijk te laat. Als de werkgelegenheid zich negatief blijft ontwikkelen is een recessie bijna onvermijdelijk. Temeer omdat de economische situatie in China en Europa momenteel te slecht is om een uitweg te bieden. Duitsland bevindt zich mogelijk nu al in een (lichte) recessie en hier vervliegt de hoop op een 'soft landing'. Vooral de Duitse auto-industrie (goed voor ongeveer 10% van de totale economie) heeft te kampen met grote problemen. Onder druk van politici en vakbonden is besloten elektrische auto's in Duitsland zelf te gaan produceren, waar de kosten nu juist het hoogst zijn. En de autoverkopen vallen tegen. De verkoop van nieuwe auto's in Europa daalde met 18% vorige maand tot het laagste punt in de afgelopen 3 jaar, waarbij de verkoop van Duitse elektrische auto's met maar liefst 69% daalde. Deze problemen gaan niet weg als de EU de importheffingen op Chinese auto's verder verhoogt of de import zelfs geheel verbiedt, zoals de VS van plan lijkt. Ook de economische ontwikkeling van China verloopt niet volgens plan. Als reactie op het tegenvallende herstel van de Chinese economie besloot de centrale bank van China deze week tot de grootste liquiditeitsinjectie sinds de uitbraak van de pandemie. Maar het beschikbaar maken van meer en goedkoper kapitaal alleen is niet genoeg, zolang het vertrouwen en de vraag naar krediet bij zowel ondernemingen als consumenten extreem laag blijven. Ondanks deze stimuleringsmaatregelen blijft het twijfelachtig of China de economische groei-doelstelling dit jaar (en de komende jaren) gaat halen.

Financiële markten

Dezelfde tweedeling tussen optimisme en pessimisme is zichtbaar in de financiële markten. Na de renteverlaging van de Fed bereikten verschillende aandelenindices in de VS opnieuw recordhoogtes. Ondanks alle problemen met

de Duitse economie steeg ook de Duitse DAX Index. Hier overheersen de optimisten. Mede dankzij die lagere rente blijven de riante winstgroeiverwachtingen voor dit en volgend jaar overeind. Mogelijk moeten deze zelfs omhoog worden bijgesteld bij verdere renteverlagingen. In de periode dat de rente werd verlaagd en er geen sprake was van een recessie, presteerden de aandelenmarkten uitstekend. Vooral ondernemingen die profiteren van de ontwikkelingen in AI en de verwachte productiviteitsstijging als gevolg hiervan zijn dan bij uitstek geschikt om in te beleggen. Likkebaardend kijken beleggers terug naar de tweede helft van de jaren '90, de enige keer dat de Fed de rente verlaagde tijdens een periode van economische groei. Aandelen stegen toen zo fors, dat het aan het begin van het nieuwe millennium zelfs uitmondde in een heuse 'bubble'. De huidige periode lijkt in veel opzichten op die tijd: dalende inflatie, een sterke Amerikaanse economie en zwakke economieën daarbuiten, een technologische revolutie (destijds het internet, nu AI) en een toename van de productiviteit.

Rentemarkten

De rentemarkten worden gedomineerd door de pessimisten. Er worden meer renteverlagingen verwacht dan de Fed zelf voorziet voor later dit jaar en volgend jaar. De Fed zal dit alleen doen als zich daadwerkelijk een recessie aandient. En in dat geval zijn zelfs deze verwachtingen nog te optimistisch en zal de rente waarschijnlijk nog veel verder omlaag moeten.

Verkiezingen VS

De presidentsverkiezingen in de VS kunnen nog beide kanten op. Voor de aftocht van Biden leek Donald Trump de gedoodverfde winnaar, maar met de komst van Harris is die zekerheid verdwenen. Beiden maken nu ongeveer evenveel kans. Wie er uiteindelijk president van de VS wordt is uiterst relevant voor de invulling van de portefeuille van IVM Caring Capital. Van Harris hoeven we geen radicale beleidswijzigingen te verwachten. Maar de op sommige punten vergaande plannen van Trump kunnen een grote breuk betekenen met het huidige beleid. Het is natuurlijk altijd de vraag in hoeverre deze plannen ook daadwerkelijk tot uitvoering worden gebracht. Maar een heroriëntatie van de portefeuille kan met Trump in het Witte Huis tot de mogelijkheden behoren.

Midden-Oosten

Nadat het zichzelf tot doel had gesteld Hamas in Gaza te vernietigen, heeft Israël nu ook de oorlog verklaard aan Hezbollah in Libanon. Iran (met China op de achtergrond) is de grootste bondgenoot van Hezbollah. Een direct conflict tussen Israël en Iran is ieders grootste vrees en is de afgelopen week opnieuw een stap dichterbij gekomen.

Beleid

Er valt dus veel te kiezen, tussen zeer verschillende uitersten. Deze keuzes zullen een belangrijke invloed hebben op de beleggingsresultaten. Welke keuzes maakt IVM Caring Capital? In deze situatie neigen wij ernaar niet uit te gaan van één scenario, maar rekening te houden met meerdere. We onderzoeken de mogelijkheden om de positie in AI-gerelateerde ondernemingen te vergroten, omdat we verwachten dat deze goed zullen gedijen in het optimistische scenario. Tegelijkertijd houden we vast aan de lange duration positie, die goed zal gedijen in het pessimistische scenario. Vooralsnog doen we geen aanpassingen in de tactische assetallocatie. Die blijft gezien de grote onzekerheden neutraal.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze website: www.ivmcaringcapital.nl.

© IVM Caring Capital 2024. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.

[Naar boven](#)

Reacties op de fiscale plannen van het kabinet Schoof

Vorige week presenteerde het 'extraparlamentair' kabinet de plannen voor de nieuwe regeerperiode, waaronder het Belastingplan 2025. We belichten enkele opvallende punten hierin. Met vooraf de opmerking dat het hier inderdaad nog om 'plannen' gaat, waarover de Tweede Kamer nog de nodige zegjes zal willen doen. Er kan dus nog van alles veranderen in de aanloop naar 2025.

IB en koopkracht

Dit kabinet wil werken aantrekkelijker maken, onder meer door de (her)invoering van een derde belastingschijf in de inkomstenbelasting (IB). Werknemers gaan over de eerste € 38.441 van hun inkomen 35,82% IB betalen, in plaats van 36,97%, een voordeel van € 443. Het effect is dat de lagere middeninkomens (tot € 50.000 bruto per jaar) er 1,1% op vooruit gaan, het meeste van alle groepen. Voor mensen met vanaf drie keer modaal bedraagt de plus een halve procent. Uitkeringsgerechtigden worden gemiddeld 0,9% beter van de plannen en gepensioneerden 0,6%. De laagste inkomens waren eerst blij gemaakt met een koopkrachtplus van 1,4%. Vooral door het niet doorgaan van een eerder voorgestelde hogere huurtoeslag gaat deze groep er uiteindelijk ook maar 0,5% op vooruit. Voor mensen met kinderen onder de 18 was er wel enig goed nieuws: het kindgebonden budget wordt met € 75 per maand verhoogd. En dankzij een verlaging van de energiebelasting op aardgas bespaart elk huishouden volgend jaar bijna drie tientjes.

BTW en versimpeling vervoersaftrek

In de media ging de meeste aandacht natuurlijk uit naar de voorgenomen verhuizing van logies en veel culturele dienstverlening naar het hoge (21%) BTW-tarief (is nu nog 9%). Eerst zouden ook sportverenigingen hiermee te maken krijgen, maar dat plan is al snel weer ingetrokken. Ook komt er een compensatie voor door de hogere BTW duurder geworden leermiddelen, althans voor leerlingen tot 18 jaar. Sommige fiscale veranderingen zijn ingegeven door het verlangen naar meer efficiency. Vanaf volgend jaar wordt het berekenen van de aftrek in verband met extra vervoerskosten door ziekte of invaliditeit een stuk simpeler. Er komt een standaard aftrek van € 0,23 per kilometer voor bezoeken aan arts, ziekenhuis of apotheek. Wie door een ernstige ziekte of handicap extra vervoerskosten moet maken, mag daarnaast een vast bedrag van € 925 aftrekken. Er hoeven dus geen bonnetjes meer bewaard of overlegd te worden voor brandstof, verzekering of auto-aanpassingen. Dat blijft nog wel nodig voor de kosten van openbaar vervoer en taxi, die één op één aftrekbaar blijven.

Ondernemers

Behalve met mogelijk veranderingen in de BTW krijgen ondernemers ook te maken met nieuwe regels voor de belasting bij bedrijfsoverdracht (de BedrijfsOpvolgingsRegeling = BOR en de DoorSchuifRegeling aanmerkelijk belang = DSR ab). De bezits- en voortzettingsperiode gaat omlaag van 5 naar 3 jaar. Tegelijkertijd wordt de toegang tot de BOR en DSR beperkt tot gewone aandelen met een minimaal belang van 5%. Verder komen er nieuwe maatregelen om oneigenlijk gebruik van de BOR tegen te gaan. Per 1 januari

2025 wordt de giftenaftrek voor ondernemers afgeschaft, zowel in de vennootschapsbelasting (vpb) als via de regeling 'geven uit de vennootschap'. Een gift wordt daardoor straks gezien als een winstuitkering, waarover belasting betaald moet worden. De kosten voor sponsoring en reclame blijven wel aftrekbaar als zakelijke kosten.

Overdrachtsbelasting en box 3

Meer een vooraankondiging dan een concreet wetsvoorstel is het kabinetsplan om per 1 januari 2026 de overdrachtsbelasting voor kopers van onroerend goed dat zij niet zelf gaan bewonen te verlagen van nu nog 10,4% naar 8%. Hiermee hoopt het kabinet het aanbod van huurwoningen te verruimen. De startersvrijstelling (0-tarief) en het 2%-tarief voor kopers/bewoners blijven voorsnog intact. Met betrekking tot box 3 heeft het kabinet bepaald dat alle belastingplichtigen met aanslagen opgelegd na 24 december 2021 (het 'Kerstarrest' van de Hoge Raad) in aanmerking komen voor aanvullend rechtsherstel. Mensen met een lager reëel rendement dan het forfaitair rendement kunnen dit doen via het formulier 'opgaaf werkelijk rendement'. Voor aanslagen uit 2019 en 2020 is een verzoek tot ambtshalve vermindering nodig, in te dienen vóór de termijn van vijf jaar is verstreken. De herziening van de heffingsgrondslag in Box 3 en de herstelmaatregelen gaan de fiscus veel geld kosten. Behalve met de (nu al flink omstreden) BTW-aanpassing wil het kabinet het gat deels dichten door het Box 3-tarief op 36% te houden, in plaats van te verlagen, zoals eerder in het vooruitzicht gesteld. Verder gaat de kansspelbelasting stapsgewijs omhoog en gaan werkgevers hogere premies aWF en Aof betalen.

ANWB: 'gemengde gevoelens'

De ANWB is blij dat de accijnskorting op autobrandstof voorlopig overeind blijft. Begin dit jaar werd gevreesd voor een verhoging van de benzineprijs met 21 cent. Dat ging niet door, omdat het opheffen van de accijnskorting werd uitgesteld tot 1 januari 2025. En nu dus weer tot 1 januari 2026, als het kabinet zijn zin krijgt. De accijnskorting werd in april 2022 ingevoerd om de pijn van de toen sterk gestegen energieprijzen te verzachten. De korting werd ongeveer gehalveerd per 1 juli 2023. Nu de overgebleven korting nog een jaartje langer blijft bestaan, kan dit de automobilist volgend jaar 21 cent per liter benzine schelen. De ANWB is ook positief over de voorgestelde 2,5 miljoen euro extra voor nieuwe infrastructuur en bereikbaarheid. Nederlands grootste vereniging is echter ontevreden over de geplande investeringen in onderhoud aan bestaande wegen en de verkeersveiligheid. Wat betreft elektrisch rijden noemt de ANWB de overheid zelfs 'onbetrouwbaar'. De gewichtscorrectie voor EV's bij de bepaling van de motorrijtuigenbelasting gaat plotseling omlaag naar 25% (was 40%) en

de aanschafsubsidie voor nieuwe en gebruikte EV's verdwijnt. Elektrisch rijden kan daardoor duizenden euro's duurder worden. Al met al is de ANWB ronduit 'teleurgesteld' over de plannen en maakt de vereniging zich zorgen over de uitbreiding van elektrisch rijden in ons land.

Bronnen: anwb.nl, brandnewday.nl, fiscaalvanmorgen.nl, newtone.nl, rijksoverheid.nl. Tevens met dank aan Van Ewijk Estate Planning.

[Naar boven](#)

RWE test nieuwe batterijtechnologie voor stabiel stroomnet

In de elektriciteitscentrale van Moerdijk gaat eigenaar RWE drie lithium-ijzerfosfaat batterijcontainers installeren, met een totaal vermogen van 7,5 megawatt (MW) en een opslagcapaciteit van 11 megawattuur (MWh). Ze worden via de bestaande netaansluiting aangesloten op het hoogspanningsnet. Eenmaal in bedrijf kan het systeem razendsnel elektriciteit leveren of afnemen om het elektriciteitsnet te beschermen tegen te grote frequentiewisselingen. Het stabiliseren gebeurt via een proces dat bekend staat als inertie. Het systeem is een van de oplossingen voor systeemintegratie voor OranjeWind, het offshore windpark dat RWE ontwikkelt in samenwerking met TotalEnergies. RWE hoopt tegen het eind van dit jaar te starten met een pilotfase van twee jaar, waarin projectpartner TenneT als netbeheerder de technische eisen en procedures voor netconformiteit verder ontwikkelt. Moerdijk is de tweede opslagbatterij die RWE in Nederland bouwt. Sinds begin van dit jaar werkt het bedrijf aan een opslagfaciliteit in de Eemshaven met een geïnstalleerd vermogen van 35 MW en een opslagcapaciteit van 41 MWh.

Stroomnet in balans houden

Bij conventionele energiecentrales, waaronder kolengestookte centrales, wordt

de benodigde momentreserve voornamelijk geleverd door de inertie van roterende massa's. Naarmate dergelijke centrales worden vervangen door centrales voor hernieuwbare energie, neemt het aantal roterende generatoren af. Dit verlies aan synchrone inertie kan worden gecompenseerd door innovatieve batterijopslagsystemen. Woordvoerder Marinus Tabak van RWE Generation licht toe: "Onze nieuwe batterij is innovatief omdat zij meer doet dan alleen energie opslaan. Met dit project testen we de levering van inertie via een batterijopslagsysteem in het continentale Europese stroomnet. Dergelijke systemen zullen in de toekomst een belangrijke rol spelen bij het in balans houden van moderne elektriciteitsnetten. Vooral omdat we in heel Europa steeds meer overstappen op hernieuwbare energie en gedecentraliseerde energiesystemen." RWE is een van oorsprong Duitse energiegigant, die in het kader van de energietransitie batterijopslagsystemen ontwikkelt, bouwt en beheert in Europa, de VS en Australië. Toch kijken milieuorganisaties met gemengde gevoelens naar het concern. Dit omdat het nog steeds veel bruin- en steenkool gebruikt in zijn energiecentrales en daarmee behoort tot de grootste CO2-uitstoters van Europa. In Nederland heeft RWE vijf grote elektriciteitscentrales, waarvan er drie elektriciteit opwekken uit aardgas. De resterende twee zijn kolencentrales, die echter ook biomassa gebruiken.

Bronnen: duurzaamnieuws.nl, solarmagazine.nl

[Naar boven](#)

'Slimme deeltjes' kunnen veel broeikasgassen opslaan

Investerders waaronder Mercia Ventures en Aramco Ventures steken £ 8 miljoen aan durfkapitaal in Promethean Particles, een 'climate tech' bedrijf in

Nottingham. Deze spin-off van de Universiteit van Nottingham specialiseert zich in de ontwikkeling en productie van zogenaamde 'metal-organic frameworks' (MOF's). Dit zijn minuscule deeltjes (nanopartikels), met een uiterst groot totaal aan interne oppervlaktes. Een theelepel van deze superabsorberende deeltjes is qua oppervlakte gelijk aan twee tennisbanen. Deze eigenschap maakt ze veelbelovend als middel voor het binden en opslaan van broeikasgassen. De deeltjes worden nu al op kleine schaal geproduceerd en gebruikt in onder meer een prototype CO₂-afvanginstallatie in een Britse energiecentrale. MOF's zijn echter veel te duur voor brede commerciële toepassingen. De huidige investering is nodig voor het opzetten van een productiefaciliteit en nieuw personeel. De hoop is dat door middel van schaalvergroting de prijs van MOF's omlaag kan van nu nog tienduizenden euro's per kilo naar minder dan € 30 (£ 25) per kilo. Promethean wil dit bereiken door de nanodeeltjes te vervaardigen van goedkope, universeel verkrijgbare materialen als zink en magnesium.

CCS en CCUS

Het unieke van MOF's is dat ze in het laboratorium zodanig kunnen worden bewerkt dat de interne oppervlakken 'kleverig' worden, waardoor verschillende gassen zich eraan kunnen hechten. Hierdoor kunnen de nanodeeltjes worden ingezet als minisponsjes en -zeefjes, om grote hoeveelheden van diverse gassen te scheiden en op te slaan. Een nuttig toepassingsgebied zou de productie van beton, metalen en energie kunnen zijn. Dit zijn allemaal processen waarbij massa's CO₂ en andere broeikasgassen worden uitgestoten. Voor dergelijke emissies worden CCS (Carbon Capture and Storage; afvang en opslag van CO₂) en CCUS (Carbon Capture, Utilisation and Storage; afvang, gebruik en opslag) vooralsnog gezien als noodzakelijk. Het centrale idee hierbij is om bij energie-intensieve productieprocessen de CO₂ te onderscheppen vóór het in de atmosfeer terecht komt. Critici zien CO₂-afvang en opslag echter als een lapmiddel, dat afleidt van de noodzaak de uitstoot zo snel mogelijk te verminderen. Veel deskundigen denken dat MOF's hier een welkome tussenoplossing kunnen bieden, omdat ze de mogelijkheid bieden broeikasgassen aan de bron weg te filteren en gemakkelijk af te voeren. Op voorwaarde uiteraard dat ze breed betaalbaar worden. James Stephenson van Promethean heeft er alle vertrouwen in: "CO₂-verwijdering is noodzakelijk om de verwoestende gevolgen van klimaatverandering te verzachten. Ons [...] proces maakt het mogelijk deze veelbelovende materialen [MOF's] te produceren op de schaal en voor de prijs die nodig zijn om ze te maken tot een haalbare industriële oplossing."

Bronnen: bbc.com, nottingham.ac.uk

[Naar boven](#)

Slechts beperkt toegang tot Facebookaccount overleden vrouw

Hoort een social media-account tot iemands nalatenschap en hebben erfgenamen daartoe dan volledig toegang na het overlijden? Om deze interessante en vaker in de praktijk voorkomende vraag draaide het onlangs voor de Rechtbank Amsterdam. Het ging om een geschil tussen een man en Meta, de beheerder van Facebook voor Nederland. Wat de zaak een tragische dimensie geeft is dat de vrouw met wie hij een geregistreerd partnerschap had, op pas 31-jarige leeftijd door zelfdoding om het leven is gekomen. Zij had geen testament en de man is haar enig erfgenaam. Op grond daarvan vroeg hij Meta om volledige toegang tot haar Facebookaccount, in de hoop antwoorden te vinden op vragen rondom haar overlijden - een begrijpelijk motief. Meta wees het verzoek af onder verwijzing naar de Servicevoorwaarden van het bedrijf. De vrouw had bij leven ook geen keuze gemaakt over wat er na haar overlijden met haar account moest gebeuren.

Data zijn geen 'zaken'

De rechter begint met vast te stellen dat de literatuur overhelt naar de opvatting dat digitale data niet kunnen worden beschouwd als 'zaken'. Ook hun vermogensrechtelijke status is onduidelijk, omdat de wetgever zich hierover nog niet heeft uitgesproken. Daaruit volgt dat een Facebookaccount en de inhoud daarvan geen goederen zijn in de zin van de wet, en daarom ook niet als deel van de nalatenschap overgaan op de erfgenaam. Wat wél over kan gaan op erfgenamen zijn de rechtsgevolgen van een overeenkomst, tenzij daarin nadrukkelijk iets anders is bepaald. Bijvoorbeeld dat de overeenkomst een

persoonlijk karakter heeft en daarom niet vererfd kan worden. Dit is volgens de rechter van toepassing op de overeenkomst tussen de vrouw en Meta. Anders zou de man het recht erven om het Facebookaccount van zijn overleden partner namens haar voort te zetten. Dat zou niet stroken met de Facebook Servicevoorwaarden, die onder meer bepalen dat een account is verbonden aan een specifiek individu. Het persoonlijke karakter van een Facebookaccount en de gepersonaliseerde aard van de dienstverlening sluiten een overdracht op een derde (i.c. een erfgenaam) uit van het recht op actief gebruik van het account.

Afweging van privacybelangen

Toch blijft de man niet volledig met lege handen achter. Als erfgenaam van zijn partner heeft de man wél recht op toegang tot de gegevens van haar Facebookaccount, voor zover deze betrekking hebben op de persoon van de overledene zelf. Dit recht op inzage in het account wordt volgens de Rechtbank echter beperkt door het recht op privacy van andere personen, die tijdens haar leven via Facebook of Facebook Messenger (de chatapp van Facebook) met de vrouw hebben gecommuniceerd. De man krijgt dus slechts gedeeltelijk toegang tot het account. Deze uitspraak wijkt af van een eerdere (2021) uitspraak van dezelfde rechtbank, waarin Microsoft werd veroordeeld de nabestaanden en erfgenamen van een overleden man volledig inzage te geven in diens Hotmailaccount en bijbehorende One Drive (gegevensopslag). Het verschil in beoordeling is te herleiden tot de wezenlijk andere manier waarop de communicatie via Facebook verloopt in relatie tot e-mails en brieven. Eén schrale troost voor de man: omdat Meta toch grotendeels in het ongelijk is gesteld, wordt het bedrijf veroordeeld tot betaling van de proceskosten, inclusief de advocatenkosten die de man had moeten maken.

*Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bron:
uitspraken.rechtspraak.nl*

[Naar boven](#)

Bacteriën halen schaarse metalen uit oude accu's

Naarmate de elektrificatie van de wereld ter vervanging van fossiele brandstoffen voortschrijdt, groeit ook de behoefte aan zeldzame metalen. Lithium, kobalt, mangaan en andere schaarse en dus ook dure metalen zijn essentieel voor de productie van elektrische auto's, zonnepanelen, drones, 3D-printers en andere pijlers van de groene technologie. De mondiale voorraden van deze kostbare grondstoffen zijn eindig en bovendien voor een groot deel onder controle van China, een land dat ook nog eens de verwerking ervan domineert. Professor Louise Horsfall, hoofd van de afdeling 'duurzame biotechnologie' (sustainable biotechnology) aan de Universiteit van Edinburgh vat het probleem bondig samen: "De aarde heeft slechts een beperkte voorraad van deze metalen. We kunnen het ons niet meer permitteren ze te blijven weggooien, zoals nu gebeurt. Om de klimaatopwarming tegen te gaan hebben we nieuwe recyclingtechnologie nodig." Zij en haar team zoeken de oplossing in de inzet van bepaalde bacteriën, die in staat zijn kleine metaaldeeltjes te verwerken. Horsfall legt uit: "We denken dat ze dit doen om zichzelf te ontgiften. Simpel gezegd hechten ze zich aan metaalatomen en spugen deze weer uit als nanopartikels."

Afvalscheiding op microniveau

De Schotse wetenschappers smolten afval van accu's en auto's en lieten er bacteria op los, die zich hechtten aan specifieke metalen in de massa, om ze vervolgens af te zetten als vaste chemicaliën. "We begonnen met mangaan. Later deden we hetzelfde met nikkel en lithium. Daarna gebruikten we een andere bacterie, waarmee het lukte om kobalt en nikkel eruit te halen." Hier liep het team ook tegen een beperking aan van in de natuur voorkomende bacteriestammen. Het is hiermee niet mogelijk kobalt en nikkel separaat te extraheren, terwijl dit wel noodzakelijk is. De volgende stap is dan ook de ontwikkeling van genetisch bewerkte ('gene-edited') bacteriestammen, die wel metalen kunnen scheiden en meer output leveren. Een nóg grotere opgave voor het team is aan te tonen dat de uit elektronisch afval gewonnen metalen dienst

kunnen doen in nieuwe accu's en andere toepassingen. Lukt dit, dan kunnen bacteria een belangrijke bijdrage leveren aan een circulaire economie. Dat is nodig ook, want volgens nieuwe wetgeving moeten gerecyclede metalen al in het volgende decennium op een significante schaal worden ingezet bij de productie van duurzame producten.

Bron: [theguardian.com/observer](https://www.theguardian.com/observer)

[Naar boven](#)

Assetallocatie: binnen het mandaat sturen op marktkansen

Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk
door Maarten Friederich, namens het Investment Committee van IVM Caring Capital

Strategische en tactische assetallocatie

Elke beleggingsportefeuille bij IVM Caring Capital kan bestaan uit aandelen en obligaties. De verhouding kan variëren van 100% aandelen en 0% obligaties in een zeer offensief profiel tot 0% aandelen en 100% obligaties in een zeer defensief profiel. Dit is de strategische assetallocatie (Engels: asset allocation, verdeling van de activa). Binnen vooraf vastgestelde bandbreedtes kan IVM Caring Capital hiervan tijdelijk afwijken. Dit is de tactische assetallocatie. Wanneer de omstandigheden en het verwachte rendement van aandelen bijvoorbeeld gunstig genoeg worden geacht, vergroten we het percentage aandelen door een deel van de obligaties te verkopen. Het obligatiedeel in de portefeuille wordt dan kleiner. We noemen dat het overwegen van aandelen en onderwegen van obligaties. Op dit moment is er geen sprake van over- of

onderweging en zijn de portefeuilles allemaal 'neutraal' gepositioneerd. De tactische assetallocatie is gelijk aan de strategische assetallocatie en elke portefeuille is gepositioneerd conform de in het mandaat afgesproken verdeling.

Obligaties: sturen met looptijden

Bij een neutrale positionering kan nog steeds worden geanticipeerd op verwachte ontwikkelingen. In deze nieuwsbrief ging het al vaker over de gemiddelde looptijd van de obligatieportefeuille. Door het verkorten of verlengen van obligatielooptijden kan de gevoeligheid voor renteschommelingen worden verkleind of vergroot, zonder verandering in de omvang van de obligatiepositie. De gemiddelde looptijd van de obligatieportefeuille was kort toen de rente laag of zelfs negatief was. Hiermee was de gevoeligheid voor veranderingen in de rente gering en daalde de waarde nauwelijks toen de rente fors werd verhoogd. De gemiddelde looptijd van de obligatieportefeuille is sindsdien stapsgewijs vergroot. Daarmee anticiperen we op een verlaging van de rente die inmiddels is ingezet door veel centrale banken, met uitzondering van de Bank of Japan.

Aandelen: sturen op de bèta

Ook bij aandelen is het mogelijk om bij een neutrale positionering de gevoeligheid voor wijzigingen in de index te verkleinen of juist te vergroten. Er wordt dan gekeken naar de bèta (β) van een aandeel. De bèta meet de relatieve fluctuatiemarge van een effect ten opzichte van de totale markt of index. De bèta is dus een indicatie voor de mate waarin een aandeel meebeweegt met de benchmark. De bèta is 1 als een aandeel gelijk opgaat met de benchmark. Beweegt het aandeel rustiger dan de benchmark, dan is de bèta lager dan 1. Beweegt het aandeel sneller dan de benchmark, dan is de bèta groter dan 1. Bèta wordt berekend op basis van de voorbije koersbewegingen van een aandeel. Hoewel betrouwbaar op de kortere termijn, is de bèta geen constante. In 2020 en 2021 was de bèta van aandelen in de energietransitiesector extreem hoog. Dat wil zeggen dat de waarde van deze aandelen veel harder steeg dan de index. Dit jaar is de bèta van dezelfde aandelen negatief. Ze daalden in waarde bij een stijgende index, vooral door de sterk gestegen financieringskosten en politieke verschuivingen. Nu zijn het overwegend aandelen in de digitale transformatie, met name die gelieerd zijn aan de AI-revolutie, die een bèta hebben hoger dan 1. Mocht de Amerikaanse economie inderdaad een 'soft landing' realiseren, dan betekent dit dat de groei doorzet terwijl de inflatie daalt, de rente omlaag gaat en een verdere opmars van AI normaliter niet wordt belemmerd. In dit zeker niet onrealistische scenario bieden aandelen in deze sector nog steeds een reële mogelijkheid op een outperformance – vanwege die hoge bèta.

[Naar boven](#)

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon [+31 23 531 01 85](tel:+31235310185) Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.